

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szóert.** minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészes 4 frt és egy nyolczadrészes oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Miképen járulhat maga a tanító társadalmi állásának javításához?

A társadalmi felforgatás a tanítószágot is fenyegeti, ezért a tanítószágnak e mozgalommal való küzdelmének eredménye függ ama állásponttól, melyet a tanító társadalmi viszonyban foglal el és e tekintetben önként merül fel a kérdés: miképen járulhat maga a tanító társadalmi állásának javításához? E kérdésnek megvitatása képezi jelen beszédemnek tárgyát és ki akarom mutatni, hogy a tanító társadalmi állását javítja:

1. hivatalos teendőinek hűséges teljesítése,
2. igazi keresztény életmód követése,
3. hivatalán kívül való példászerű viselkedése, végre
4. kártársai iránt tanusítandó erények apólasa által.

I. Mi az elsőt illeti: jelenleg a tanítószágnak jelentősége feletti nézetek még nincsenek annyira tisztázva, mint a papságnak. Még mindig találkozunk ókori előítéletekkel. Ne legyen arra tekintet, hogy micsoda valaki, hanem hogy miképen tölti be kiki hivatását. Csalódik a tanító, ki azt hiszi, hogy őt a község azért részesíti becsülésben, mert tanító: nem áll ez különösen népesebb községekben. Hogy a tanító általános tiszteletnek örvendhessen, ahhoz szükséges, hogy kötelemait lelkiismeretesen teljesítse. A kötelem hűséges teljesítése nemcsak abban áll, hogy az oktatás idejét pontosan betartja, a kitűzött tanrend és anyag felosztás alapján növendékeivel előre halad, hanem abban, hogy a tanító mindent megtegyen, ami az iskola felvirágzásához szükséges, legyen az hivatalból előírva vagy sem, essék az ellenőrzés alá, vagy nem. Nem a tanfelügyelő, hanem a lelkiismeret legyen a tanítónak első felügyelői tisztje. Ha valakinek lelkiismerete azt sugja, te nem tetted mindazt, a mi az iskolád felvirágzásához szükséges, az nem teljesítette

hűségesen kötelemait. Nem teljesíti hűségesen kötelemait ama tanító, a ki az előadandó tananyagra nem készül szabatosan, a ki tesztileg ugyan jelen van növendékei közt, de szellemileg szerteszét bolyong; aki az oktatás ideje alatt hivatalos írásbeli munkákat végez, magánlevelet ír, vagy beszédeket olvas. Nem teljesíti hűségesen kötelemait ama tanító, aki nem ismer kíméletet gyengébb tehetségű növendékei iránt és csak arra törekszik, hogy minél több ismerettel gazdagítsa növendékeinek értelmét, e mellett azonban mellékesnek ítélvén a nevelést, elhanyagolja azoknak szívbéli kiképzését. Művelheti pedig azoknak hitét, ha egy erkölcsi eszmét visz be a gyermekek szellemébe, egy-egy erkölcsi érzelmeket hoz hullámzásba tervszerű beszéde és eljárása által. Kötelemének hűséges teljesítéséhez tartozik saját magának további kiképzése. A ki mást akar tanítani, annak magának kell tanulniak lennie. Csalódik a tanító, aki oklevéllel bírván, azt hiszi, hogy ezentúl mitsem kell tanulnia. Legyen az oktatással a mindenkori tanulás egybekapcsolva, mert a tanító maga is bizonyos értelemben tanuló marad míg él, mint mondani szokás a jó papról, hogy holtig tanul.

II. Ha a tanító általános becsülésnek akar örvendeni, kövessen igazi keresztény életmódot. Nemcsak ronja tekintélyét a tanító, ha partolja a hit és erkölcsi dolgaiban felszínre került modern téves nézeteket, hanem magát kellemetlen káros ellentétben hozza a lelkész-kedő pappal és a keresztény szülőkkel és így lehetetlenné válik hivatásának megfelelőleg működnie. Találkoznak vidéken is az értelmiség között olyanok, akik a hit, egyház és papságnak ellenei gyanánt hántorgatják magukat, de vajjon ezek képezik-e a társadalom diszeit? És vajjon a tanító ezekhez való csatlakozásában fogja-e fokozni becsülését? Nem az iskolának az egyháztól való elkülönítése, hanem mindkettőnek szoros egyesülése emeli a tanító te-

kintélyét. A tanítónak főkötelessége a reá bízott növendékeit tett képes keresztényekké nevelni. Miken teheti a tanító ezt, ha maga nem tanusit tettekben hitbéli meggyőződést. Nem bírván elő hittel a tanító, miken fog ő hívő nemzedéket nevelni? Nem lehet nevelni pusztá szavakkal, ha tettek nem igazolják azokat. Mit használnak a legszebb szavak, ha azok nem erednek szívből és azokkal ellenkezik a jó példaadás. A tanítónak tehát okvetetlenül istenfelőnek kell lennie, ha Isten dicsőségét és növendékeinek jólétét akarja előmozdítani. Isteni felelem hiányában a tanító hibában lesz a képességnek az Isten felelmét a gyermekek szívébe beplántálni. A minek szívébe kell mennie, annak szívből kell fakadnia, de miken öntse a tanító az isteni felelem erényét a gyermekek szívébe, ha saját szíve attól üres.

III. Legyen a tanítónak élete fedhetetlen hivatalan kívül is. Az nem lehet, hogy a tanító ne érintkezzen a községbeliekkel, de sohasem feledkezzen meg arról, hogy ő is a véka felé van helyezve és hogy a nép nemcsak a papot, hanem őt is a jó erkölcsök őreinek tekintti és elvárja tőle, hogy benne lássa mintaképet mindazon erkölcsi és polgári erényeknek, melyekre növendékeit oktatni, nevelni köteles. Korunk főhibáiul tekinthetők a hitközönyösség, továbbá a legtöbb nyugtalanságot és boldogtalanságot okozó bir- és elvagy után való szeretlen epedés. E bűnös törekvések nemcsak a gazdagokat és hatalmasokat vakítják el, hanem egyuttal a nép széles rétegeiből is a szocializmusnak naponta új tagokat toborzanak. Ha a tanító a vészes áramlattal nem akar elsodortatni és ha ő a szocialis kérdés bekés megoldásában segédképen akar közreműködni, ez által a haza haláját kiérdemelni és mindenkinek megbecsülését kivívni, nemcsak köteles őrizkedni e kor főhibáitól, hanem egyszersmind azokkal ellenkező erényekben kell magát gyakorolni, ez: az egyszerűség, elégtelenség, igénytelenség, szerénység, megelegedés; ezen erények valának az egykori tanítóknak díszei, legyenek ezek az utódokéi is. Igaz, hogy nemcsak a tanítóság, de az egész középosztály méltan panaszt emelhet a létért való küzdelem terén. De másrészt a tanítók állása sok előnyt is nyújt, mit nem szabad alábecsülni. Van ugyanis a tanítónak biztos jövedelme is, állása életfogytiglan tart és nyugdíjképes.

A tanítótól nem lehet követelni, hogy minden terén nagy tudományosságra tegyen szert, de azt kívánhatni, hogy előtte ne legyenek ismeretlenek a jelenkor mozgalmai, a legfontosabb napi események és közérdekű találmányok. Erre nevezve, és hogy ő szegyet ne valljon, midőn valamely dologban véleményét kikérik, vagy ha hozzá tanácsért és bizonyos ügyben felvilágosításért fordulnak, nagyon is kívánatos, hogy az iskolai szaklapokon kívül politikai napi-

lapot is olvasson és ha nincs módjában ilyet tartani, azt plebánosa szívesen átadja olvasásra, hogy így az általános műveltségben hátra ne maradjon és érteimi látköre mindinkább táguljon.

A takarekosság erénye különösebben ajánlandó a fiatal tanítók figyelmébe. Ez képezi alapját az egykori hazasélet boldogságának, ez teszi őt függetlenné és juttatja őt ama helyzetbe, hogy másokon is segíteni képes. Noha ezen erény kívánatosnak látszik a tanítók megbecsüléséhez, mégis azt tapasztalhatni, hogy ez ellen a tanítók közül sokan vétének, mert neha elragadtatják magukat oly tulságos kiadásokra, melyeknek fedezésére anyagi erejük nem terjed.

Még egyre kell kellő tekintettel lenni a tanítónak és ez abban áll, hogy ne hagyja magát senkitől tulszárnyaltatni a haza szeretetében. A haza becsülése az ő saját becsülése is. A haza felvirágzásától függ saját jóléte. A tanító nemcsak szóval tanítsa gyermekeit a hazaszeretetre, de nyilvánítsa is hazája iránti szeretetét hivatalan kívül, különösen a népképviselői választásoknál. Mi sem rontja jobban a tanító tekintélyét, mint a korteskedés. A ki a tanítótól azt követeli, hogy korteskedjek, az nem fogja fel kellőleg a tanítónak igazi hivatását. A tanító minden párt fellett álljon és csak igazi hazafira szavazzon, arra nézve, hogy ki az igaz hazafi, széttagozók a vélemények és miután a politikai vélemények és nézetek minduntalan váltakoznak és egymással ellenmondanak, adja a tanító szavazatát ama férfinak, ki rendithetlen hiva ama elveknek és eszméknek, melyek az egyház és haza javának előmozdítására leginkább szolgálnak. Ennek oka világos. Az ember az Istenért van teremtve, a haza pedig emberekből áll. Lehetetlen az, hogy az egésznek más rendeltetése legyen, mint az azt képező részeknek. De mivel a mi létünk alapja az Isten, azért kell, hogy ő legyen a vallás és haza alapja is. Ha nincs Isten, a haza sem lesz többé. Ki az Istent és az egyházat szereti, a hazát is szereti és viszont.

IV. A tanító társadalmi állásának javulására szolgál végül a kartársak iránt tanusítandó erények apolása. Honoljon minden tanító keblében épületes testületi szellem, testületi érzület. Ama térfiaktól, kik közös műveltséggel és érdekközösséggel bírnak, kik közös sorsban részesülnek, kik közös cél után indulnak, méltan elvárhatni, hogy egymást törekvéseikben támogassák; szóval, hogy egyes legyenek szív és lélekben. Annál kevésbbé szabad hiányoznia a kartársi egyetértés és összetartásnak személyes érintkezésben ugyanazon község és iskolához tartozó tanítók közt. Ha a tanító kollegájában meg nem bízhatik, kibizék meg? Ha a tanító kollegája előtt nem öntheti ki panaszát, kinél keressen vigaszt,

részvétet, bátoritást és tanácsolást? A tanító-egyletek főcélja a kollegialitás és testületi szellemnek apólasa, és ahol ez uralkodik, ott virágzik az egylet és fellendül az egyesületi élet.*)

Dr. Miksó István.

Katholikus közoktatásunk és az autonomia.

(Vége.)

A fölvetett kérdésekre vonatkozó vélemény megadásában, mint az autonomia mindennemű kérdésében azon irányelv vezéreljen, hogy a közoktatás önkormányzata sem térhet el a katolikus autonómiának a biboros herceg-primás, Vaszary Kolos ő főmagassága által körvonalozott lényegétől. Az egyházi hierarchiának a katolikus nevelésügyre nézve is van oly intézkedési jogköre, a melyet nem lehetne világi vonatkozásának minősíteni a nélkül, hogy a püspököknek, a püspöki karnak Krisztustól eredő tanítói küldetését meg ne halygatók: azért, jól átgondolt véleményünket e fölfogás és szellem jellemzi minden sorában és kifejezésében.

1. És ez a meggyőződés indit arra, hogy első sorban is közoktatásunk azon ügyét érintsem, mely az autonomia létesülésének esetében is a nagyméltóságú püspöki kar jogát kell hogy képezze, és ez nem más: mint a minden rendű és rangú kath. intézetekben használandó tanterveknek legfelsőbb egyházi approbációja.

Ez oly joga és kötelessége a püspököknek, a melyet egyenesen Krisztustól nyertek s a melyet minden igaz katolikus el kell hogy ismerjen, tiszteljen és mások által is tiszteljen tartasson.

Ebben a kath. kongresszusnak föléje vannak rendelve a püspökök, egyenesen a legnagyobb tanító, Krisztus rendelése alapján.

Az autonomia tehát a fennálló törvényes rendelkezések szemmel tartásával megkésztíti, határozatilag elfogadja és egyházi approbáció végett a püspöki kar elé terjeszti a kath. közoktatás intézeteinek tantervét és rendtartási szabályzatát, valamint az orsz. tanítói- és tanári egyesületek alapszabályait.

2. E helyen kell, hogy fölemlítsük, miszerint a kath. országos autonomia nem tekintheti közigazgatási tekintetben egyetemes intézeteknek az óvodákat, népiskolákat, polgári és felsőbb leányiskolákat. Ezen intézeteink a fentemlített módon érvényre emelt tantervek és rendszabályok, tanítói szolgálati pragmatika és fegyelmi száályok alapján ezentul is az egyházmegyei egyházi főhatóság által és annak nevében közigazgatnak.

3. A népoktatás említett intézeteinek közigazgatási köréből azonban a katolikus tanítók országos egyesületi működésének ellenőrzése és ez egyesület felsőbbtség elé tartozó

* A bajoth-vidéki róm. kath. tanítóegyesület elnökének megnyitó beszéde.

ügyeinek intézése, az orsz. autonomia ügykörebe tartozzék; nemkülönben: »A latin- és görög-szertartású katolikus tanítók országos tanítói segély- és árvaház-alapjának és minden más országos rendeltetésű katolikus tanítói, népiskolai alapoknak kezelése és a tankönyv-approbálásra vonatkozó intézkedés joga is.

4. Fell kell ruházni az autonomia igazgatótanácsát azon joggal, hogy egyes egyházmegyék népoktatási viszonyait, de különösen a polgári és felsőbb leányiskolák nivóját, épen a fokozatos fejlesztés céljából, a szükséghez képest, az autonomia nevében kiküldött biztosok által tanulmány tárgyává tegye. A biztosí jelentések országos intézkedést kívánó részeit az autonomia illetékes forumai, tanácskozás, megbeszélés tárgyává is tehetik.

* * *

II. A virágzó népoktatás föltétele, a kath. szellemű népnevelés legfőbb biztosítóka: a Krisztus szellemében nevelt szakképzett néptanítótság. »Aki nem veszi magára a keresztet és nem követi Jézust, az nem képes igazi nevelő lenni.« A fölpezsdült katolikus élet joggal igényeli, hogy iskoláinkban Curtmann fent idézett szavait átérteni tudó tanítótság intézze a nevelést és oktatást. De erre a jövőben öntudatosan nevelni is kell a tanítótságot.

E fontos missziót kath. tanítóképzőink hivatnak betölteni és épen azért, mert a tanítóképzők lesznek voltaképen az általuk nevelt tanítók által közvetve, ilyen, a népoktatással szemben támasztott kívánalmaknak kielégítői, ezért szükséges:

1. hogy képzőink kiemeltessenek mai helyzetükből s megkapják az egészséges fejlődés minden eszközét. Ennek lehetőségét csak azal adjuk meg, ha a kath. tanítóképzés ellátását az orsz. autonomia ügykörebe helyezzük. Tehát a kath. és kir. kath. tanítóképzők, mint egyetemes kath. intézetek, az autonomia hatásköre alá helyezendők.

2. Az autonomia feladata legyen a tanítóképzők létesítése, föntartása és igazgatása. A kivitel részletéhez tartozik, de azért czélszerűnek tartjuk fölemlíteni, hogy a képzők anyagi szükségletének ellátása, a ma létező forráson kívül, a nagymélt. püspöki kar, a főtisztelendő káptalan és a katolikus közönység önkéntes megadóztatása által lenne elérhető. Könnyebb leend az autonomia munkája a kir. kath. tanítóképzők fejlesztése körül, amennyiben ez intézetek régi jogon a tanulmányi alaphoz is jogot formálnak s a mely alap az autonomia kezelése és rendelkezése alá vétetvén, részben ez alapra hárul majdan a fölmerülő kiadások összege.

A tanítóképzők közvetlenül az országos autonomia főhatósága alá helyezett intézetek lévén, az autonomia igazgatótanácsa:

a) kinevezi ez intézetek igazgatóit és taná-

rait s ezek fegyelmi ügyeiben döntő hatóságot képvisel;

b) felügyel, hogy a nagyméltóságú püspöki kar megerősítésével érvényre emelt tanterv- és rendtartási szabályzat pontosan betartassék;

c) a fennálló törvények alapján az egyház tanítóképesítési jogát gyakorolja: a tanképesítési vizsgáló bizottságot kinevezi és ennek elnökhívtosát kiküldi. Ilyformán a tanítók az autonómiától nyerik — az egyház nevében — a tanítóképesítő oklevelet;

d) megóvja az egyháznak a törvényekben biztosított autonóm jogát a tanítóképzés és képesítést illetően. Biztosítván az államnak ez intézetek fölött való ellenőrzési jogát, de felügyel, hogy az esupán a törvényben megállapított korlátok közt érvényesüljön;

e) oda működik, hogy a katolikus képezdei tanárok egy, a katolikus tanítók orsz. bizottságával szerves egységben működő katolikus képezdei tanáregyesületet alkossanak, hogy az országos tömörüléssel hivatásuk öntudatos és minél tökéletesebb és egyöntetűbb betöltésére képesüljenek.

III. Az autonomia egyetemes intézeteiül tekintendők továbbá:

a) a katolikus és kiralyi katolikus középiskolák, gimnáziumok;

b) a jogliceumok és végül

c) a Pázmány-egyetem, melyet nem szünhet meg a kath. magyarság saját intézetének hirdetni, mindaddig, míg ezen jogos kívánsága meghallgatásra nem talál.

Ez intézetek közigazgatásának ellátása mindenben az autonomia hatáskörét képezi, oly önkormányzati alapokon, a mint az az autonómiai szervezettel bíró hazai felekezeteknek biztosítva van. Ez intézetek anyagi szükséglete a kir. tanulmányi és más kath. természetű alapítványok jövedelmén kívül, önmegadózta-
tás által lenne fedezendő.

IV. Hogy az autonomia egyes hatóságaihoz a közoktatás mely ügyei tartozzanak, azt meghatározni, részletekbe vágó eljárás volna; de azt mindazonáltal hangsúlyoznunk kell, hogy a kongresszus már az alapszabályzatban fölvegye az autonomia »Orsz. Közoktatásügyi Bizottságának szervezetét, még pedig olyformán, hogy e bizottságnak a kongresszus által beválasztott meghatározott szamu tagjain kívül behívott tagjai legyenek: a) »A magyarországi kath. tanítók orsz. bizottsága, b) a megalakítandó orsz. kath. tanítóképző tanárok, c) kath. középiskolai tanárok és végül d) a kath. magyar tud. egyetem tanári karának a képvisel-
tetéssel három évre megbízott egy-egy tagja.

Ily szervezés mellett az autonomia és a kath. közoktatás minden tagozatán működő testületek között szerves összefüggés létesül. Tudni és érezni fogja ily viszony alapján a tanító és tanár, hogy az Ur szőlőjében dolgo-

zik, ahol igaz hittel és az ebből táplalkozó igaz honszeretettel teljesíteni a kötelességet: tisztesség és hazafiai erény. *) *Ember Károly.*

Az írás és olvasás tanításának tanmenete.

(A népiskola I-ső osztályában.)

II.

A hangoztatási, írási és rajzolás előgyakorlatok anyaga és tanmenete.

Amennyiben a legtöbb népiskolában a rendszer tanítás még ma is csak október hó első hetében (szeptember 15-től október 1-ig beiratások és ismerkedési beszélgetések) az előgyakorlatok tananyagát október havára és november hó első hetére, hetenkint 6 felóraban: összesen 5 hétre osztottam fel. A felosztásnál Gyertyánffy István módszeres vezérkönyve szolgált zsinórmértékül.

Első hét.

Az első hét tárgyát a magánhangzók ismertetése: i, é, á, o, u, a, e, ő sorrendben, a pont fogalma, rajzolása, szemléltetése, fekvése, helyzete képezi. Valamely magánhangzó ismeretesenél a gyermekek figyelmét mindenekelőtt olyan szóra vezetjük ra, melynek első tagját maga a megismertetendő magánhangzó képezi. A rávezetés elemző tanmenetben történik, s kiindulási pontul mindig valamely ismeregész (mese, történet) szolgál, melynek alapeszméjét úgy vonatjuk össze egy mondatba, hogy annak nyelvtani és logikai alanyát az elemző szó képezze; az elemző szót aztán többszörös elő- és utánmondattal által tagokra-, az első tagnak, illetve hangnak hangsúlyozott kimondásában pedig a keresett hangot fődőztetjük föl. A pont fogalmát és szemléltetését tárgyakon (a lapok és élek végein) lerajzoltatás utján adjuk meg.

Az »e« hang ismertetésének rövid menete.

1. *Elbeszélés:* Fiaim! Tegnap künn vagyok a faiskola-kertben, s a mint ott javában kerteszkedem, egyszer csak elsötétül körülöttem és az eső elkezd sűrű nagy cseppekben esni. A menekülésre már nem volt elég időm, s így mire hazaértem — mint mondani szokás — teljesen agyonáztam. Valami tudatlan ember ezért tán haragudott volna, ellenkezőleg én megörültem neki: mert tudtam, hogy a szomjas földnek és növényeknek mily nagy szükségük van az esőre. Eső után fölfrissül minden, eső nélkül pedig semmi sem terem. Azért mondjuk: az eső Isten áldása! A borulás fiaim úgy képződik, hogy a szél a felhőket egy helyre hajtja össze; a felhők pedig sűrű víz-cseppekből állanak, melyeket a nagy meleg sziv föl a földről, vizekből és mikor már annyira összesűrűsödtek, összetornyosultak fejük fölött, hogy a levegő nem képes őket tovább

*) E cikkhez a hozzászólásokat örömmel fogadjuk.

tartani, leesnek. Ilyenkor azt mondjuk: eső esik. Nyáron eső, télen hó esik.

2. *Kikérdés*: Miből lesz a borulás? Hogyan képződik a borulás? Miből lesz a felhő? Hogyan képződik a felhő? stb. Mi esik nyáron a felhőkből *N!*? »Eső esik.« Feleljetek mindnyájan: Mi esik nyáron a felhőkből? »Eső esik.«

3. *A mondat fogalma és szavakra bontása*. Miről mondtunk valamit *N?* Mit mondtunk az esőről? Jegyezzétek meg fiaim: ha valamiről valamit mondtunk, az mondat. No most vigyázzatok rám hányszorra, hány szájnýtással mondom én ki e mondatot: »eső« »esik«! A hányszorra kimondtam, annyi szó van benne. Hány szó van benne *N?* Melyik az egyik? Melyik a másik? stb.

4. *Szótagolás és az ismertetendő hang kiemelése*. Most nyujtva fogom az »eső« szót kimondani. Vigyázzatok ide »e«-ső«; a másikat is! »e«-sik.« Mondjátok utánam ti is! »e«-ső«; a másikat is! »e«-sik« Most leütök a padra! Az első ütésre mondjátok ki az »eső« szónak első részét, a másodikra a második részét; de az első részét egy kissé megnyomva, hangsúlyozva mondjátok ki! Így ni! (ütés) »e« (ütés) »ső«; a másikat is! (ütés) »e« (ütés) »sik.« Mondjátok el ti is! Mit mondtok az első ütésre? »e«, a másodikra? »ső.« Az »esik« szónál az első ütésre? »e«, a másodikra? »sik«. Próbáld meg ezt elmondani te is *N!* Te is *M!* stb.

5. *A hang fogalma és gyakorlása*. A mit mindkét szónál először mondtunk ki az hangnak neveztetik. Melyik az első hang ebben a szóban: »e-ke«, »e-pe«, »e-tel«! stb. Így gyakorlandó a többi hang is.

Az álló vonal ismertetése.

1. (Ismétlő összefoglaló kérdések az egyenes vonal ismertetése főreből). Hány oldala van a méterrudnak? Hogyan nevezzük ezen oldalakat? Lapoknak nevezzük. Miért? Mert laposak. Melyik az asztal első-, hátulsó-, felső-, alsó lapja? Hogyan nevezzük a padnak azon részét, a hol a felső- és külső oldallap összeér? (Ugy-e nem jut eszébe senkinek!) Mibe is ütötte a lábát az előbb *N?* A pad élébe. Minek nevezzük hát? A hol két lap összeér, mi képződik? Hány lapja és éle van a méterrudnak, a kockának, az asztalnak? Miféle pontnak nevezzük azt, a hol a pad éle kezdődik? s a hol végződik? Csúcspontoknak nevezzük. Minek nevezzük másképen a lapok éleit? Vonalaknak nevezzük. Mutass vonalait a táblán *N?* A falon *M!* stb. Milyen vonalak rendezek? Egyes vonalak. Miért? Mert sehol sem görbülnek meg. Jöjj ki a táblához *N!* Mondd meg milyen vonal a tábla széle? Rajzold le! Rajzoljátok le mindnyájan ujjatokkal a levegőben! Milyen vonalat rajzoltunk? Hol van a kezdő- és hol a végpont? stb.

2. Az álló vonal előállítás. Gyermekek? mit tartok a kezemben Vonalzót. Merre felé tartom? Egyenesen fölfelé. Hát most? lefelé. No most vigyázzatok ide, a vonalzót egyenesen fölállítom a táblára és hosszában mellette felülről lefelé húzok egy vonalat. Milyen vonal ez? Álló vonal. Miért? Mert a táblára állított vonalzóhoz hasonlít. Most rajzolok egy másikat alulról fölfelé. Rajzoljátok utánam ti is a levegőben. Rajzolja ezt le vonalzó nélkül *N!* No most vegyétek elő palavesszőtöket és rajzoljátok le mindnyájan palatáblátokra! Rajzoljátok egy álló vonalat felülről lefelé (mutatja), alulról fölfelé (mutatja) stb. Így gyakorlandó tovább.

Az első hét tananyaga 1/2 óránként beosztva.

Hangoztatás:		Írás és rajzolás:	
1. félóra	Az »i« hang	A kocka szemléltetése (lap, él, csúcs)	
2. »	Az »é« és »á« hang	A csúcs mint pont (a pont és vessző fogalma leírása)	•
3. »	Az »o« és »ú« hang		• • • • •
4. »	Az »i« hangsor (i, é, á) gyakorlása		• • • • •
5. »	Az »a« és »e« hang		• • • • •
6. »	Az »ő« és »ü« hang: »a« és »i« hangsor (a, e, ő, ü) (i e á) gyakorlása		• • • • •

A pontok különféle elhelyezése

(Folytatása következik.)

VEGYESEK.

Az Aquinói Szt.-Tamás-társaság január 5-én tartotta évi rendes közgyűlését Steiner Fülöp dr. székesfehérvári megyés püspök elnöklése mellett, a ki rövid beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Párt Ivan dr. jelentése szerint a társaságnak jelenleg 40 alapító, 76 rendes és 83 pártoló, összesen 199 tagja van. A múlt évi bevételek 376 frt 68 krra, a kiadások 125 frt 48 krra rugtak. Ezután Voss A. tartott érdekes felolvasást »Az erzetek keletkezése és sorsa« címmel. Fejtegette az erzet igazi meghatározását az anyagelvi felfogással szemben s foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy mit tudunk be a léleknek az erzet keletkezésénél és mit a szervezetenek, nevezetesen az idegeknek. A felolvasót megéltjezték, valamint lelkes óvációkban részesítették az ülés végén Steiner Fülöp püspököt és a társaság diszelnökét.

A kalocsai érsek ajándéka. A Bácska egyik legszebb és leggazdagabb nagyközségének, Ó-Kanizsának néhai Haynald Lajos kalocsai bíboros-érsek negyven ezer forintot hagyott egy építendő apáczakolostor céljaira. Ó-Kanizsa azóta igen szépen kiepült s a város elhatározta, hogy most fölépíti az érsek pénzén a kolostort. Az építkezés költségét hetven ezer forintban állapították meg. A negyven ezer forint kamatostul már fölszaporodott ötvenre, a város is adott tízezer forintot, a hiányzó tízezer forint összegyűjtése végett pedig Márton Mátyás plébános és Herz Ede földbirtokos vezetésével deputáció járt Budapesten Császka György kalocsai érseknél, a ki nyomban felajánlotta saját pénztárából a hiányzó tízezer forintot. A küldötttagjai örövendve mondtak köszönetet a főpásztornak bőkezű adományaért. Az érsek megvendégelte a deputációt, s az ó-kanizsai urakat emlékül üvegfestési arcképével ajándékozta meg.

A kir. tanfelügyelők. Halász Ferenc osztráctanácsosnak kinevezetése alkalmából tiszteletük jeléül diszes emlékalbumet nyújtottak át Budapesten. A tanfelügyelők e megkülönböztetett figyelemmel afölötti kiváló örömkönetek is kifejezést óhajtottak adni, hogy Wlassics miniszter a tanfelügyelői karból állított arra érdemes férfiat a népoktatási osztály vezetésére.

RÖVID HIREK *Aholt kéz.* Samassa József dr. egeri érsek, karácsony előtt 1000 forintot küldött Szabolcs megye főispánjához, hogy ez összeget az anyagilag leginkább megszorultak között, a vallásfelekezetek megkülönböztetése nélkül, legjobb belátása szerint a karácsonyi ünnepekre kioszsza. Ez adományért, valamint az ottani szocialista mozgalmakra vonatkozólag kiadott főpásztori levelért a főispán meleg hangú köszönő iratot intézett Eger bőkezű érsekéhez. — *Az iskolai vakáció szabályozása.* Az iskolai karácsonyi és husvétii szünetek tartama eddig nem volt egyöntetűen szabályozva s előfordult, hogy egyes iskolákban egy-két hétig is tartott a szünet, míg a fővárosban csak néhány napig volt a tanulóknak vakációjuk. Wlassics Gyula dr. közoktatásügyi miniszter most 70680. sz. rendeletével kimondta, hogy ezentul a karácsonyi szünet december 24-től január 2-ig, a husvétii pedig virágvasárnaptól a rá-

következő hét kedd napjáig terjedhet. — *Uj czimzetes prepost.* A király ő Felsége Gróf Ferenc gyulai plébánosnak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett mayki czimzetes prépostságot adományozta. — *Az akadémia könyvei.* A magyar tudományos akadémia kiadásában a következő könyvek jelentek meg: Bárczay O-zkár: A heraldika kézikönyve, ára 6 forint. Bayer József: A magyar drámairodalom története, két kötet, a két kötet ára 7 frt. Magyar történelmi emlékek, az okmánytár 29-ik kötete, ára 6 forint. — *Uj kath. egyesület.* A hont-megyei Lelédén Simor László plébános és Szoleczky János kántortanító kezdeményezésére kath. olvasóköri alakult, melynek alapszabályait a belügyminiszterium már is jóváhagyta. Az új kör Szoleczky János kántortanítót jegyzőjének választotta. — *Tanári jubileum.* Szentés közönsége január 5-én ünnepli Pólya Ferenc főgimnáziumi tanár 25 éves jubileumát. Ez alkalommal ösztöndíjat akarnak alapítani s a bizottság kéri az ünnepeit tanítványait és tisztelőit, hogy adakozásaikat e célra derzsi Kovács Ferenc tanárhoz Szentésre december 3-ig küldjék el. — *A herceggímás karácsonya.* Vaszary Kólos bibornok, herceggímás, úgy ünnepelte meg karácsony szent ünnepét, hogy jót tett. Ezeket adományozott árvaházak és egyéb intézetek szegény növendékeinek, hogy ezek az anyagiakban is meg tudják mi a karácsony. Egyben jelentik lapoknak, hogy a herceggímás a múlt évben több mint 150,000 forintot adott ki jótékony célokra. Ez adományozások legtöbbjéről a világ mit sem tud, mert a herceggímás úgy cselekszi a jót, hogy nem tudja a jobb keze, mit tesz a bal. A számokat az élet könyvébe írják föl láthatatlan kezek. — *Kérellem.* Szeretettel felkérem ama tanuló társaimat, kik az 1883-ik év június hó 20-22-én az esztergomi képezdében oklevelet nyertek, hogy 15 évi találkozásunk idejének és hszánk székes fővárosában e találkozás helyének megállapítása végett, lakhelyöket velem tudatni szíveskedjenek. Tardoson, Szabolcs megye, 1898. január 2-án. László István. k-tanító.

Szerkesztői üzenetek.

L. I. Tardos. Közzétettük. — **K. J. Uri.** Az erkölcsi nevelés sikerét nem lehet és nem szabad kockára tenni a látszólag kedvezőbb tanítási eredményért. — **T. V. Bodony.** Az általános gyakorlat az, hogy a község fizeti a helyettes tanítót. Ez méltányos is. Ha azonban a betegség félévnel tovább tart s remény nincs a közeli fölgógyuláshoz, a beteg tanítót hivatalból ideiglenesen nyugdíjazzzák. A felhozott esetben méltányos volna, hogy a 3 község megtérítse az özvegynek az alkalmazott helyettes tanító részére fizetett díjakat. A tanítók szolgálati szabályzata, mely immár évek óta várja a legfelsőbb jóváhagyást, ily esetekben teljes eligazodást nyújthatna; de mert még ily köteles szabályzat nincs: csak a fennálló gyakorlat lehet a törvény. Forduljon kérelemmel az iskolaszékhez és apelláljon e testület mélytányosság iránti érzetére. — **B. V. Esztergom.** Elkésett. — **K. K. Ferenczfalván.** Ajánljuk megrendelésre a Győrött megjelenő »Orangyal« ez. gyermeklapot. Ára egy évre 1 frt. — **A. I. Brassó.** Köszönet. Jónnifog. A küldemény késétt, de nem szándékosan.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

A nagy-szelezsényi kántortanítói állásra f. évi január 17-ig pályázat hirdettetik. A községek pénztárából 30 frt; tandíjból 35 pozs. mérő rozs 84 frt értékben és 73 frt készpénz; ismétlő oktatásért 12 frt; 7 és 12¹⁸⁸¹ hold szántóföld kataszteri tisztá jövedelme 25 frt 49 kr; 12 szeker fa 21 frt 60 kr. értékben. Kántori ténykedésekért mind a négy községből 16 pozs. mérő buza 60 frt 80 kr., 2 szeker széna temetőkről 25 frt, stóla a saját bevalás szerinti 100 frt, offeroriumokból 8 frt, ebédpénz 7 frt 44 kr., passio 80 kr, zsellérpénz

5 frt, ostyasütésért 3 frt 30 kr. Bekása 2 szoba, konyha, kamara és istállóból áll. A magyar és tót nyelvet beszélő okleveles tanítók a nagy-szelezsényi r. kath. iskolaszékhez címzett folyamodványaik. t. Báthy Gyula alesperes, tanfelügyelőhöz küldjék Bars-Némethibe, u. p. Garam-Szent-Benedek.

Manigai (Nyitra megye, u. p. Nagy-Bucsan) róm. kath. tot magyar népiskolához államilag fizetett tanítónői állomásra 1898. évi január 19-ig pályázat hirdettek. Jövedelme az államtól 400 frt, a községtől egy tisztességes padlózott szoba butorzzattal ágynemű nélkül, 53 frt-ig terjedő tüzelőanyag. Kötelessége a tantervben előirt tantárgyakon kívül heti két órában a kézimunkát is tanítani. Oklevéllel és egyéb okmányokkal felszerelt pályázati kérvények a róm. kath. iskolaszékhez Manigán nyújtandók be. Személyes jelentkezés előnyös. Okmányok visszaküldetéséhez 20 kros postabélyeg csatolandó. Megbízásból: Józsy Alajos, iskolaszéki jegyző.

A »Népnevelő« 1897. évi 48. számában közzétett pályázat alapján, a loóczi kántortanítói állomásra az 1898. évi január 15-ére új pályázat hirdettek.

Zsemleéri (Bármegye) róm. kath. kántortanítói állomásra január 31-iki határnapig pályázat hirdettek. Évi jövedelem — megfelelő lakáson kívül — 316 frtra van becsülve, remélhető azonban, hogy ez államsegély útján évi 400 frtra fog kiegészíttetni. Pályázók elszertelt kérvényeiket fenti határnapig a zsemleéri (posta Nagysáror) iskolaszéknél nyújtják be.

A felső-dombói (Pozsony megye) róm. kath. kántortanítói állomásra 1898. évi január 17-ére pályázat hirdettek. Javadalmazása: 200 frt a község pénztárából, 1 kat. hold 1370 ööl szántóföld, kis káposztás- és 61 öölnyi kenderesföld — e földeket a község evenkint egyszer felszántatja —; 2 drb szarvasmarhára, 4 drb sertésre legeltetési jog; párbér 28¹/₂ pozs. mérő rozs; stóla, misealapítványok és offerákból 50 frt, ostyasütésért 5 frt; a községi erdőből 2 telek után fajárándóság, a tanterem fűtéséről külön gondokodva van. Két szoba, konyha, éléskamra és istállóból álló lakás szép gyümölcsöskerttel. A kellő okmányokkal felszerelt folyamodványok a felső-dombói iskolaszékre czimezve főtiszt. Marcis Gyula kerületi esperes-tanfelügyelő úrhoz Alsó-Dombóra küldendők.

A »Népnevelő« 1897. évi 51. számában megjelent komárom-tarjáni osztálytanítói állomásra való pályázat 1898. évi február 1-ig meghosszabbították.

Egri érseki megye.

Mónosbél (u. p. B.-Apátfalva) kántortanítóságra január 20. pályázat hirdettek. Két padozott szoba, konyha, kamra és istálló, sertésöl, udvar és kertből álló lakáson kívül jövedelme: 351 frt; mintegy 40 pár után 1—1 véka rozs s 20—20 kr. párbér; befolyik: 30—40 iskolás után 60—60 kr. tandíj; 5—10 frt stóla. Harangozóság után mintegy öt köből párbér rozs s 5 frt párbér pénz; 2—3 frt stóla. Kötelessége a csekély kántori s összes tanítói és harangozó teendőket végezni; kellően felszerelt kérvények Vass Imre esperes-plebánoshoz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Magánoktatás is lesz.

Kalocsai érseki megye.

Dautován (Bácsm.) lemondás folytán IV., V. és VI. róm. kath. magyarajku, vegyes osztályu tanítói állás megüresedvén, arra f. évi február 15-ig pályázat hirdettek. Javadalmazása: 1. a mindennapi tanításért 375 frt; 2. az ismétlő iskolatanításáért 25 frt, mely összegek előleges havi részletekben a község pénztárából fizetettek; 3. különálló szabad lakás, mely áll: két szoba, konyha, éléskamra és egy istállóból; 4. a lakáshoz osztott kert. Pályázhatnak férfitanítók és óvónők is, azonban az utóbbiak csak oly kikötéssel, hogy az óvónő megválasztása ideiglenesen csak a folyó iskolai év végéig lesz érvényes, azontul a megválasztott saját sorsáról gondoskodni köteles és tanítani fogja az I-ső vegyes osztályt. A pályázók szabályszerűen felszerelt kérvényeket a dautovai róm. kath. iskolaszékre czimezve, főtisztelendő Maison Mihály ker. esperes úrhoz Rigiczára (Bácsm.) küldjék. Dautován, 1898. január 4. Dobong János, plebános, iskolaszék elnöke.

Erdélyi egyházmegye.

Az imecsfalvi (Háromszék-m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Évi járandóságok: a község pénztárából 120 frt, államsegély 79 frt, 40 kalongya rozs, annyi zabkepe, 14 frt oszpora, 14 terefa, 5 hold 406 ööl kaszáló, 2 hold 641 ööl szántó jó minőségűek, tandíj 24 frt, stóla 8 frt. Ezeken kívül tisztességes lakás 600 ööl kerttel s gazdasági épületekkel. A megválasztott köteles a kántortanítói teendőket pontosan teljesíteni. Pályázni kívánó képesített tanfériaak folyamodványukat f. évi január hó 22-ig alulírtotthoz küldjék be. Bors László, plebános.

Győri egyházmegye.

A soproni róm. kath. elemi iskoláknál nyugdíjaztatás folytán megüresedett egy rendes tanítói, esetleg ha a jelenlegi helyettes tanító a rendes tanítói állomásra megválasztatnék, egy helyettes tanítói állomásra ezenel pályázat hirdettek. A rendes tanítói állomás 600 frt évi fizetés, 75 frt lakáspénz, 60 frt drágasági és 50 frt ötödéves pótlék élvezetével, valamint a magasabb fizetési osztályokba való előlépésre és rendes nyugdíjra való jogosultsággal van egybekötve. A helyettes tanítói állomás javadalmazása évi 600 frt. Az ezen állomásokra pályázóktól benyújtandó folyamodványok — melyekben határozottan kijelentendő, hogy a folyamodó nem pusztán a rendes tanítói, hanem esetleg a helyettes tanítói állomásra is reflektál — a tanképesítést, az eddigi tanítói működést, a magyar és német nyelvben való tökéletes jártasságot, zenei képzettséget, valamint a családi állapotot igazoló okiratokkal és keresztelő levéllel szabályszerűen felszerelve, 1898. évi január hó 31-ig a soproni róm. kath. Konvent elnökéhez nagys. Schwarcz Miklós dr. urhoz (Sopron, Uj utca 5. sz.) küldendők be. Megjegyzendő, hogy a rendes tanítói állomás választás után három évi próbaidő fentartásával (mely idő azonban s. keresztszolgálat esetén, ugy az évötödös pótlék, mint a jogosult nyugdíj tekintetében beszámítatik), a helyettes tanítói állomás pedig egyszerű meghívás útján fog betöltetni. A soproni róm. kath. iskolaszéknek 1897. decz. hó 18-án tartott üléséből. 2—2

A kapuvári róm. kath. elemi fiúiskolánál egy üresedésben levő és egy újonnan szervezett tanítói állásra hirdettek pályázat. Mindegyik tanító évi fizetése: 180 frt, élelmezés, lakás fűtés és tisztogatással. A fizetés a jövő tanévben államsegélylyel 400 frt lesz. Kötelessége: egy osztályt vezetni, az ismétlőket felváltva oktatni és a kántori teendők minden ágában segédkezni. Kérvények f. hó 15-ig főt. Németh János plebános urhoz küldendők.

Lajta-Pordányban a segédtanítói állomás megüresedvén, annak betöltésére január 10-ig pályázat hirdettek. Fizetése 360 frt, 25 frt faátalány és egy butorzott szoba. Kötelessége az első osztályú és az ismétlő iskolát vezetni, a kántori és templomi teendőkben segédkezni. Tannyelv német-magyar. Az orgonálásban, valamint a hegedülésben kellő jártasság kívánatik. Pintér János plebános, Koller József főtanító.

Nagyvárad egyházmegye.

A bodonospatakai róm. kath. kántortanítóságra január 15-ig pályázat hirdettek. Javadalmazása: alapítványokból 32 frt, egyházmegyei segély 160 frt, alapítványi misék után 10 frt, stóla 20 frt, 23 magyar hold szántóföld, 6 ööl fa, 8 köből rozs, 1 szekér széna, lakás, kert, istálló. Tannyelv magyar-tót. Képesített pályázók bizonyítványaik a iskolaszékre czimezve küldjék. (U. p. Pappfalva, Biharmegye.)

A nagyvárad-velencei róm. kath. 4 osztályu elemi fiúiskolánál megüresedett egyik tanítói állásra 1898 ik évi január 31-ig bezárólag pályázat hirdettek. Ezen állás jövedelme: 450 frt évi készpénzfizetés és 160 forint lakbér fejében a kegyuraság részéről, a város határában meg 15 kat. hold szántóföld. Ezen állást elnyerni szajtók keresztlevélllel, eddigi működésüket és vallás-erkölcsös fedhetetlen életüket igazoló bizonyítványnyal felszerelt folyamodványukat főmagasságu és főt. dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök urhoz, mint kegyurhoz intézve a fent kitűzött határnapig alulírt plebá-

noshoz küldjék be. A pályázóktól megkivántatik, hogy az egyházi zenében és énekekben annyi jártassággal bírjanak, hogy szükség esetén a kántort a megválasztott helyettesíteni képes legyen. A kinevezett állását márczius 1-ig tartozik elfoglalni. Nagyvárad, 1897. decz. 22. Gabriely Lajos plébános. 2-3

Nyitrai egyházmegye.

A tyerchovai államilag segélyezett róm. kath. tanítói állomásra 400 forintnyi fizetéssel, lakás, fűtéssel pályázat hirdettek. A választás határmája január 27. (Plebánia Tyerchova.) Pelczmann János iskolaszéki elnök. 2-2

Pécsi egyházmegye.

A Népnevelő 48. számában közölt pinczehelyi segédtanítói állás betöltése január 15-ig meghosszabbítottatik. Hajas, kántortanító. 1-2

Az újmajor-pusztai (Tolnamegye) róm. kath. jelegű uradalmi iskola tanítói állomásra pályázat nyitattatik. Javadalom: két szoba, egy konyha, éléskamrából álló lakáson kívüli istálló és 400 []-öl házikert. 300 frt készpénz havi előleges részletekben, körülbelül 40 tanítóes után fejenként 40 kr. tandíj; továbbá a tanító számára 12 köbméter fa, melyen kívül az iskola ütéséhez szükséges fűtőanyagot a bérlő adja. Végül két-három malomfuvarot kap a tanító a bérlőtől. Kötelessége a rendes és ismétlő tanulókat tanítani, vásár- és ünnepnapon litániát tartani. Az okmányokkal felszerelt kérvények január hó 10-ig Vukovits Ferencz plébános-elnökhöz küldendők Szekesra.

Rozsnyói egyházmegye.

A nógrád-piliszi róm. kath. kántortanítói állásra 1898. január 18-iki határmappal pályázatot nyitok. Javadalma: 208 frt államségély, a hívek által munkált 10 hold föld, melynek haszonélvezete, tandíj, rozs, zab, káposzta, kukorica, borjárandósággal, készpénz, favátság, stóla, misealapítványi jövedelemmel 202 frt 25 kr. Van szabad legeltetési joga. Kényelmes lakása, konyhája, kamrája, istállója, sertés-baromfi-ólja, zöld-séges kertje, példánykertje. Csak oklevelesek pályázhatnak. Pilisen, posta Rapp, 1897. december 28. Dráveczky Kálmán, plébános. 1-2

A ragályi (Gömörmege) róm. kath. kántortanítói állomásra január 25-ére pályázat hirdettek. Fizetése: a hitközségtől készpénzben és terményekben 250 frt, államségély 150 frt, egy szoba, konyha és kert. Kérvények a ragályi róm. kath. iskolaszék elnökehez küldendők. 1-3

Szombathelyi egyházmegye.

A királyfalvi (Vasm.) róm. kath. népiskolánál a segédtanítói állás megürülvén, arra ezennel pályázat hirdettek. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, a kántori teendőkhöz segédkezni. Fizetése készpénzben 250 frt, élelmezés 100 frt, összesen 350 frt, szükséges butorzzattal ellátott szoba, fűtéssel. Tannyelv magyar-német. Kellőleg felszerelt folyamodványok január 23-ig az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Királyfalva (Vasm.) 1898. január 3-án. Baumgartner Ferencz, esperes-plébános, iskolaszéki elnök.

Vácsi egyházmegye.

Pályázat a kun-szt.-miklósi róm. kath. kántortanítói állásra. Jövedelme: 3 szoba, konyha, kamra és pinczéből álló lakás, közös mosókonyha, fele istálló, kis kert, 9 hold 1215 []-öl szántóföld, kaszáló, nádas jövedelme = 105 frt. Páréből 100 frt. A város pénztárából 105 frt. Alapítványi misékből 8 frt. Ostyasütésért 10 frt. Ismétlőiskola tanításáért 20 frt. 2 öl fára 20 frt. Stóla 50 frt. Bucsuztató versenkint 10 kr. Okleveles pályázók kérvényeiket január 18-ig alulírottához szíveskedjenek küldeni. A választásra január 20-án kell megjelenni délelőtt.

Veszprémi egyházmegye.

Szakácsiba (Somogyemege) egy segédtanító keresetük. Fizetése 300 frt, szoba fűtéssel. Kötelmei felsőbb osztályt tanítani úgy az ismétlőket és a kántorságban

segédkezni, ilyenkor a stólat mekkapja, az állás azonnal elfoglalható. Szabó Géza főtanító.

Ajánkozás.

Jelese képesített óvónő tanítói vagy menedékházi állást keres. Bölcskén (Tolnamegye). Molnár Irma.

Kedves kartársak! 224 lapos énekes-könyvem igen szép kötésben 15 kr, finom bőrtánczatban 25 krért kapható. 11 ik példány és kották ingyen. Jelképes minisztráció bővítéssel. Stampay, Köbölkut, Esztergom-megye.

Minden rendelés franco küldetik.

Szives figyelembe!

Az előnyösen ismert és általánosan használt, kitűnő minőségű, mély fekete, fénytelen, kellemes érdességű, gyorsan száradó és maradandó

iskolatábla-máz

új és régi (kopott) iskolatáblák befestésére szállít, használatra készen, 1.80 és 3.50 frtos bádagszelenzékben (tartalma 3/4 és 6/8 kgr) az előállító

GRESCHIK GYULA Lőcsén (Szepes-várm.).

Továbbá 1 drb. iskolai táblamáz-ecset 60 kr., 1 palaczk legfin. hígított piros vonalhúzó-festék vonalhúzó-ecsettel 35 kr. Láda, szállítólevél és csomagolás 20 kr. Szállítás az egész éven át utánvét vagy készpénz beküldése mellett.

Legzélsezerűbb a könnyen kiszámítható összeget, melyhez a csomagolási költség is csatolandó, pénztalványon előre beküldeni.

Nagy vagy évi szállításoknál a bérmentesítésen felül tetemes árengedmény.

Prospektusokat számtalan elismeréssel és ajánlással ingyen és bérmentve.

Törvényesen védett.

Rum, finom likőrök,

mézbor és mézlikőr

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat. Dugók, Gummitömlők. — Minden borbetegség elleni szerek.

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST.

5. dohány-utca 5.

ALAFITTATOTT 1869.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 23 évi fennállása óta

540 uj orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarorszagra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.